

ПРИКЛАДНІ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 930.253–028.26:070–025.12

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.2.2/35>

Бондаренко О. О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ГЕНОЦИДНА РИТОРИКА РФ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

У статті досліджено особливості геноцидної риторики рф у роSSійському інформаційному просторі на матеріалах виступів високопосадовців, а також публікацій у засобах масової інформації, що фінансуються з федерального бюджету.

Аналіз висловлювань президента роSSії та інших високопосадовців дав підстави для висновку, що в них наявна геноцидна риторика, що репрезентована передусім через ідеї щодо невизнання національної самобутності українців, проголошення українських земель споконвічною російською територією, твердження про штучність української мови; заперечення права українців на власну ідентичність та державу через спотворення історичних фактів, їхнє тлумачення в руслі імперської ідеології; дегуманізація українців шляхом використання щодо них негативно забарвлених лексем та обвинувачень у симпатіях до ідеології нацизму, а також через порівняння з терористичними організаціями. Метою цих матеріалів є виправдання та раціоналізація геноциду українців у процесі російсько-української війни та знищення української держави.

Медіа, що фінансуються з федерального бюджету, ретранслюють офіційну позицію роSSії, а отже, розвивають ідеї в. путіна і д. медведева, вони регулярно публікують антиукраїнські матеріали, пов'язані із виправданням та раціоналізацією воєнних злочинів і злочинів проти людяності, містять заклики до «денацифікації» українців і «відновлення історичної справедливості». У проаналізованих матеріалах запропонована система заходів щодо «денацифікації» українського народу, які пов'язані із ідеологічним тиском, встановлення цензури, знищенням політичної еліти, фізичною розправою над захисниками української державності тощо.

Системність цих публікацій, а також функціонування певних наскрізних ідей у них дає підстави говорити не про окремі прояви, а про послідовну політику роSSії щодо України та українців, а також про наявність у виступах і публікаціях офіційних осіб і медіа ознак геноцидальних намірів. Доведено, що пропаганда геноциду в роSSійському політичному наративі має сугестивний характер, а відповідно, формує в роSSійському суспільстві певне ставлення до українського народу, заохочує до фізичної розправи над ним, виправдовує вчинені роSSійськими солдатами злочини щодо українських військових і цивільного населення.

Ключові слова: український народ, геноцид, риторика, висловлювання, публікації, наратив.

Постановка проблеми. Напередодні та під час повномасштабного вторгнення роSSії в Україну в публічних заявах в. путіна, опублікованих від його імені текстах, заявах інших роSSійських високопосадовців, а також у матеріалах офіційних видань органів влади, публікаціях федеральних медіа, які підпорядковуються уряду й фінансуються ним, з'являється контент, що містить елементи геноцидної риторики. На думку С. Жукова, аналітика Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, під це визначення потрапляють публічні заклики до вбивства людей, їхнього незаконного переміщення, вивезення та

нанесення фізичних і психічних ушкоджень [1]. У цьому контексті варто констатувати, що геноцидна риторика російських високопосадовців і ЗМІ має сугестивний характер, відповідно, її безпосереднім наслідком є прояви насильства з боку російських солдат на тимчасово окупованих територіях щодо українських військових і цивільного населення, які певною мірою легітимізуються через ідеологічні концепції роSSійської держави.

Факт наявності елементів геноцидної риторики у виступах роSSійських політиків і матеріалах ЗМІ визнаний на міжнародному рівні, зокрема 25 вересня 2023 року в Незалежній міжнародній

комісії з розслідування порушень в Україні заявили, що деякі висловлювання у російських державних та інших ЗМІ можуть становити злочин підбурювання до геноциду. Комісія також висловила занепокоєння «наявністю подальших численних доказів воєнних злочинів, скоєних російськими збройними силами в Україні» [2].

Це питання перебуває у фокусі уваги українських політичних і громадських діячів, представників ЗМІ, результатом чого стають їхні дії з протидії маніпулятивним технологіям російських політтехнологів. Наприклад, постійний представник України при міжнародних організаціях у Відні Є. Цимбалюк під час чергового засідання Постійної ради ОБСЄ закликав представника ОБСЄ з питань свободи ЗМІ Терезу Рібейро зробити внесок у розслідування Комісії ООН фактів підбурювання до геноциду українців в російських ЗМІ [2]. Водночас варто констатувати, що порушена проблема має спиратися на ґрунтовні й системні дослідження, передусім мовознавчі, адже вони пов'язані з аналізом семантики й контексту висловлювань, а також вивченням їхнього впливу на свідомість реципієнтів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні порушена проблема стає предметом дослідження широкого кола діячів – психологів, соціологів, політологів, мовознавців тощо. у цьому контексті передусім варто згадати проект Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки на тему «Геноцидна риторика російського режиму» [3; 1], у якому проаналізовано нормативно-правові акти, що містять дискримінаційні щодо українців норми та створюють базу для здійснення геноциду; досліджено риторичку представників влади та державних медіа, а також особливості висвітлення «українського питання» в шкільних підручниках у РФ. Цікавими є й матеріали авторської колонки у мережі Twitter Оксани Романюк, директорки ГО «Інститут масової інформації» «Геноцидна риторика: переосмислення та покарання» [4]. З-поміж наукових досліджень у контексті зазначеної теми на особливу увагу заслуговують статті А. Багінського, В. Лініченко [5], А. Рудченко [6], М. Рябчука [7], Т. Снайдера (T. Snyder) [8]. Проте зазначене питання потребує більш детального дослідження, що стане основою для розроблення механізмів протидії російській пропаганді, у якій є ознаки геноцидної риторики щодо українського народу.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей пропагування геноциду українського народу в російському політичному

наративі (на матеріалі виступів та публікацій російських високопосадовців, а також матеріалів офіційних інформаційних видань).

Матеріалом для дослідження стали публічні виступи й опубліковані статті та інтерв'ю президента російської в. путіна, дописи заступника голови Радбезу російської д. медведева, які він публікує в соціальних мережах: у власному Telegram-каналі та на сторінці у Twitter. Їхні ідеї поширюють російські медіа, які належать до інформаційних холдингів «Всеросійська державна телерадіокомпанія», «Перший канал», «Росія сьогодні», ТАСС, які фінансуються безпосередньо з федерального бюджету. Чимало подібних матеріалів оприлюднено на телеграм-каналі «Хроніки російського нацизму», який публікує геноцидні, агресивні та кровожерливі висловлювання російських пропагандистів і представників влади (<https://t.me/mllegion>).

Виклад основного матеріалу. У процесі аналізу особливостей пропаганди геноциду в російському історичному наративі орієнтуємося передусім на положення Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду та покарання за нього [9], а також спираємося на формулювання з обвинувального акта щодо Фелісьєна Кабуґи – руандійського олігарха, засновника Радіо тисячі пагорбів, якого прокурори Міжнародного кримінального суду звинувачують у використанні геноцидної риторики. Зокрема в цьому документі виокремлено такі основні ознаки геноцидної риторики, як-от: прямі заклики до вбивств та інших дій, що є складовими геноциду; використання евфемізмів для пом'якшення сприйняття злочинів та їх приховування; використання евфемізмів для дегуманізації групи, що зазнає геноциду; сакралізація злочинів, спекуляція релігійними поняттями для виправдовування злочину геноциду; схвальне або нейтральне висвітлення вчинених діянь, що містять ознаки злочину геноциду; ігнорування закликів до геноциду в заявах посадовців [4].

У контексті порушеної теми варто звернути увагу і на поняття «наратив» (англ. и фр. narrative – розповідь, повідомлення), яке було запозичене з історіографії, у межах якого історична подія, яка мала місце, виникла не в результаті закономірних історичних процесів, а в контексті розповіді про ці процеси і нерозривно пов'язано з інтерпретацією цієї події» [10]. Як зазначає А. Рудченко, у сфері комунікації наратив – це розповідь про певні події, що характеризується історичною й соціальною зумовленістю, логічністю викладу, обґрунтованістю. Водночас дослідниця наголошує, що наратив може не відповідати дійсності, а підмі-

новати, спотворювати або перекручувати її [6]. Отже, наратив у сфері комунікації може існувати як міф і призводити до виникнення міфологічного сприйняття дійсності.

Відповідно, представники Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки наголошують, що концептуальною основою історичної риторики РФ є наратив про три братські народи – російський, український, білоруський (або його інваріант – про них як про складові єдиного народу), який пропагувався ще в часи російської імперії, а потім набув нового звучання в СРСР [3].

Аналіз численних виступів та інтерв'ю в. путіна дає підстави для висновку, що він фактично отожднює російську імперію, радянський союз та російську федерацію, а відповідно, території, які на різних етапах перебували в складі цих державних утворень, вважає територією роSSiї. Наприклад, в інтерв'ю інформагенції ТАСС у 2020 році путін виводив назву українського народу від російського слова «окраина»: «українцями називали людей, які жили на рубежах Російської держави» [11].

У своїй статті «Про історичну єдність росіян і українців», опублікованій на офіційному сайті Кремля 12 липня 2021 року, президент РФ у першому абзаці стверджує, що «росіяни та українці – це один народ, єдине ціле» [12], далі в тексті він зазначає, що «історичної основи для уявлень про окремих від російського український народ не було і не могло бути» [12]. Як зазначає О. Лашенко, у висловлення в. путіна бачимо масові факти присвоєння історії України, зокрема віднесення князів, хрещення Русі та загалом історичних фактів, пов'язаних із давньоруською державою, до історії роSSiї [13]. Зокрема під час зустрічі з ветеранами Другої світової війни в. путін зазначив: «Це наші історичні території, як я вже говорив після розвалу Радянського Союзу». Він додав, що всі дії роSSiйських військових в Україні, зокрема і «спеціальна військова операція», це – зусилля, спрямовані на припинення війни [14]. Аналіз подібних висловлювань дає підстави для висновку, що в. путін заперечує національну самобутність українців та їхнє право на розбудову самостійної незалежної держави. Маємо підстави констатувати, що подібні твердження слугують для виправдання російської агресії щодо України: адже оскільки українські землі нібито є історично російськими територіями, то роSSiя має право їх повернути до свого складу або принаймні взяти під контроль і визначати державну політику України, а «спеціальна військова операція» спрямована на відновлення історичної справедливості.

Зазначена ідея у висловлюваннях президента роSSiї набуває розвитку у прагненнях пов'язати державницькі прагнення українців зі «спекуляціями» польських та австрійських еліт, а також із «помилками» національної політики радянської влади (інтерв'ю путіна для ТАСС у 2020 році) [11]. У цьому контексті він наголошує на «штучності» української ідентичності та української мови, зокрема у вже згаданій статті «Про історичну єдність росіян і українців» [12] він демонструє нерозуміння різниці між російською, давньоруською, церковнослов'янською мовами, таким шляхом формуючи в громадян уявлення про російську мову як спадкоємицю писемної церковнослов'янської мови Давньої Русі, пов'язуючи формування української мови з польськими впливами.

Третьою засадничою ідеєю роSSiйської анти-української риторики є заклик до «денацифікації» і «боротьби з неонацизмом»: у висловлювання російських високопосадовців і ЗМІ поняття «націоналісти», «радикальні націоналісти», «бандерівці», «(нео)фашисти», «(нео)нацисти» стосовно українців є взаємозамінними синонімами. Усі вони вживаються на позначення представників українства, що є прибічниками державної незалежності України. Відповідно, термін «денацифікація» ототожнюється з «деукраїнізацією». У цьому контексті А. Багінський, В. Лініченко наголошують, що нацизм як ідеологія є забороненим на рівні українського законодавства, а ультраправі партії в сукупності на парламентських виборах набрали лише 2,15% голосів [5]. Отже, таврування українців як носіїв злочинної ідеології шляхом змішування понять є частиною політики з дегуманізації українського народу в російському політичному дискурсі.

Під час засідання Ради безпеки рф 3 березня 2022 року путін пояснив опір українців російському вторгненню тим, що багато хто з них «обдурений нацистською націоналістичною пропагандою, а хтось свідомо пішов шляхом «бандерівців» – поплічників нацистів, які в роки Великої Вітчизняної війни воювали на боці Гітлера» [15]. Своєю чергою, метою подібної дегуманізації українського народу є виправдання фізичного винищення українців. Ідею про «український нацизм» президент роSSiї активно просував у відеозверненнях 21 лютого (про «визнання» «ЛНР» і «ДНР») [16] та 24 лютого 2022 року (про оголошення «спецоперації») [17] для виправдання повномасштабного вторгнення та порушення суверенітету і територіальної цілісності України.

Варто констатувати, що тезу про «український нацизм» активно виголошують також інші дер-

жавні діячі роSSiї, зокрема д. медведев у своїй статті «Чому не мають сенсу контакти з нинішнім українським керівництвом», що була опублікована на сайті видання «Коммерсант» 11 жовтня 2021 року [18]. У своєму дописі в Telegram від 20 листопада 2022 року д. медведев порівняв українців з тарганами та комахами, а в дописі від 6 січня 2023 року – зі свинями, назвавши міжнародних партнерів України «західними свинопасами» [19]. У дописі від 5 квітня 2022 року д. медведев назвав представників української влади «виродками», а військових – «оскаженілою звіриною», звинуватив їх у нацизмі та схвально відгукнувся про позасудові страти і теракти проти «націоналістів» [19]. Подібні заяви спрямовані на виправдання злочинних дій російських солдатів щодо українських військових і цивільного населення, для полегшення сприйняття російським народом інформації про скоєні російськими в Україні вбивства та інші злочини.

У дописі від 5 квітня 2022 року медведев стверджує, що український героїчний пантеон складається «лише з зоологічних нацистів, душолюбів і колаборантів», а також називає «зміну свідомості» українців «найважливішою метою» «спеціальної військової операції» [19]. Це дає представникам Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки підстави для висновку, що цей роSSiйський високопосадовець системно просуває ідеї щодо фізичного знищення частини українців та примусової зміни національної ідентичності решти на російську [3]. Отже, заяви д. медведева можна розглядати як безпосередні заклики до геноциду та етноциду українців..

Державні медіа ретранслюють офіційну позицію роSSiї, а отже, поширюють і розвивають ідеї путіна та медведева, зокрема сайт «Украина.ру», що є частиною холдингу «Росія сьогодні», регулярно публікує антиукраїнські матеріали, зокрема тексти із виправданням та раціоналізацією воєнних злочинів і злочинів проти людяності. Такі журналісти, як косянтин кеворкян, ростислав іщенко, захар виноградов у своїх статтях пишуть про необхідність знищення української держави в її сучасному варіанті та про дискримінацію і фізичне винищення незгодних із цим українців, витіснення української мови з медіа, освіти та інших публічних сфер. У цьому контексті доцільно згадати статтю р. іщенка «Як покарати Україну» [20], що має маніпулятивний характер, адже заохочує до покарання українського народу, зокрема наголошує на необхідності ліквідації Збройних сил України і системи управління державою, а також рекомендує швидкими темпами створити нову українську дер-

жаву, яка б відповідала інтересам рф і фактично б стала її маріонеткою. У статті к. кеворкяна «Тиха війна. Про переформатування України» [21] описано систему необхідних дій, спрямованих як на фізичне знищення, так і на примусову зміну ідентичності українців. Зокрема йдеться про кримінальне переслідування противників роSSiйської окупації та прибічників незалежності України за «розпалювання національної ворожнечі», їх «перевиховання» на примусових роботах, організацію відкритих судових процесів над «військовим злочинцями», відкриття архівів СБУ, заборону на професійну діяльність тощо.

Сайт «РІА Новини» теж систематично друкує подібні матеріали, зокрема 26 лютого 2022 року було оприлюднено текст о. караєвої «Повна й остаточна денацифікація України: Росія знову допоможе Європі» [22]. Авторка проводить паралелі з Другою світовою війною, під час якої європейські держави нібито звернулися до москви з проханням врятувати їх від нацистів, і відповідно, наголошує, що тепер роSSiя має повторити денацифікацію, але вже в сучасній українській державі. Вона тлумачить поняття «денацифікація» як знищення української держави та вживає вислови, спрямовані на дегуманізацію українців.

3 березня 2022 року на сайті «РІА Новини» було опубліковано статтю в. нікіфорової «Яквилікувати українців від стокгольмського синдрому» [23]. Авторка називає українців «психічно нездоровим народом» та пише про необхідність жорсткими методами «рятувати українців від самих себе...», не сюсюкаючись із пацієнтом та не звертаючи увагу на «міжнародну спільноту» [23]. Дослідники наголошують, що таврування певної групи людей як «хворої» є прийомом з її дегуманізації та виправдання злочинів проти неї необхідністю «лікування» [3]. Подібні заклики є очевидним зразком геноцидної риторики, оскільки вони виправдовують скоєні роSSiйськими солдатами злочини неможливістю «перевиховання» певної частини українського народу.

3 квітня 2022 року на сайті «РІА Новини» було опубліковано статтю російського політтехнолога т. сергейцева «Що Росія має зробити з Україною» [24], яку Т. Снайдер влучно схарактеризував як «посібник із геноциду» – «чітку програму повної ліквідації української нації як такої», «один із найвідвертіших геноцидних документів, які я будьколи бачив» [8]. т. сергейцев закликає до ліквідації української держави і постулює, що «більшість населення» України є «нацистами». Він оперує специфічно російським визначенням поняття

«нацист» – це українець, який відмовляється визнати себе росіянином [24]. Зазначена стаття містила заклики до знищення української держави, етнічних чисток та геноциду українців.

У цьому контексті варто також процитувати російського пропагандиста с. карнаухова, який у передачі «Лабіринт Карнаухова» на телеканалі «Соловйов Live» (ефір від 30.11.2023) порівнює сучасну Україну з терористичними організаціями ПІЛ та Аль-Каїдою, ставлячи риторичне запитання, чи потрібна роSSії така загроза під боком, і підводячи глядачів до думки про необхідність її знищення. Фрагменти його виступу оприлюднені на телеграм-каналі «Хроніки російського нацизму» [25].

Отже, у риторичі російських пропагандистів чітко прослідковується ідея необхідності боротьби з неонацизмом в Україні, зокрема, на думку т. сергейцева, денацифікація має тривати щонайменше одне покоління, яке має народитися, вирости і досягти зрілості під час цього процесу. Весь цей час країна має залишатися під окупацією, оскільки процес вимагає повного й постійного контролю. На думку автора, «денацифікована країна не може бути суверенною. Денацифікуюча країна – Росія – не може практикувати ліберальний підхід. Винна сторона, яка піддається денацифікації, не може оскаржувати денацифікаційну мету» [24]. Зокрема він закликає до «перевиховання» населення, «ідеологічних репресій», «жорсткої цензури в політичній сфері, сфері культури та освіти» та «деукраїнізації», яку він тлумачить як «відмову від... штучного роздування етнічного компонента самоідентифікації населення територій історичних Малоросії і Новоросії» і взагалі відмову від самого терміна «Україна» [24]. Автор статті наголошує на необхідності фізичного винищення українського політичного класу та військових, проведення масових репресій та етнічних чисток.

Подібні ідеї й заклики містяться у відеоматеріалі «10 хвилин ненависті: російські пропагандисти говорять про Україну», з яким можна ознайомитися на телеграм-каналі «Хроніки російського нацизму» [25]. У цьому матеріалі зібрані висловлювання російських телеведучих, військових, політичних діячів про Україну, наприклад, депутат державної думи рф о. журавльов стверджує, що за статистикою в Україні лише 5% громадян підтримують ідеї неонацизму, це приблизно 2 мільйони населення, тому для розв'язання проблеми необхідно позбутися їх – вони мають виїхати або будуть «денацифіковані», тобто знищені [25]. п. губарев, військовий, характеризує українців як російських людей,

у яких «вселився біс», тому їх потрібно або вилікувати, або вбити. Вживаючи займенник ми, він нібито виголошує думку всіх російських солдатів чи загалом росіян: «Ми вб'ємо їх стільки, скільки потрібно: мільйон, п'ять мільйонів, хоч усіх знищимо» [25]. Отже, заклики до фізичного знищення українців він пояснює необхідністю, про що свідчить прислівник «потрібно». Також є. нікіфоров, директор православного радіо «Радонеж», вважає, що українці безнадійно хворі на нацизм, тому ніякі вмовляння й перемовини не допоможуть, потрібні радикальні методи – «хірургія» чи «випалювання». Висловлюючись афористично, він вдається до порівнянь із біблійними подіями, вважаючи фізичну розправу над українцями благородною справою, що спрямована на досягнення високої мети [25]. У висловленнях багатьох інших пропагандистів із цього відео лунають заклики до фізичної розправи з населенням, зокрема з українськими дітьми, які говорять, що Росія окупувала українські території («утопити в Тисі», «спалити в смерековій хаті»), до руйнування («зачищення») певної території, зокрема Харківської області чи Києва [25].

На телеграм-каналі «Хроніки російського нацизму» розміщені також фрагменти виступу о. паніної, експедатки Державної думи, директора Інституту міжнародних політичних та економічних стратегій. У передачі «Вечір з Володимиром Соловйовим» на державному каналі «Росія 1» (ефір від 13 грудня 2023 року) вона зазначає, що в росіян має бути лише одне розуміння поняття «перемога»: це повне знищення нацистської держави України [25], вона наголошує, що російський народ не прийме так званого корейського варіанту, тобто часткової окупації України, і закликає російську армію і президента до рішучих подальших дій.

Узагальнюючи зміст проаналізованих матеріалів, можемо констатувати, що російські пропагандисти стверджують, що ідентифікувати себе українцем – це не норма, а відхилення, відхиленням вони також вважають прагнення українців мати власну державу, самостійно визначати своє майбутнє, захищати й розвивати власну культуру й мову. Вони вважають завданням роSSії виправлення цих відхилень будь-якими засобами, зокрема шляхом фізичного знищення. Створення уявлення про українців як про нацистів або неповносправних спрямоване на позбавлення їх базових прав у свідомості аудиторії, є складовою дегуманізації з метою виправдання всіх злочинів проти українського народу.

Загалом аналіз виступів та публікацій російських пропагандистів дав змогу виділити такі

складові антиукраїнського нарративу, що просуваються державними медіа рф: 1) Україна – штучне державне утворення, українські землі – це історично російські території; 2) української нації, а також української культури й мови не існує; 3) носії української ідентичності та прибічники незалежності України є «нацистами», «жертвами пропаганди» або «хворими»; 4) рoSSia має знищити українську державу, переформатувати Україну на власний розсуд, денацифікувати її населення за допомогою системи жорстких заходів.

Висновки. Отже, дослідження особливостей пропаганди геноциду українського народу в російському політичному нарративі шляхом аналізу геноцидної риторики у висловлюваннях президента рф та інших високопосадовців дали підстави для висновку, що в них наявні ідеї щодо невизнання національної самобутності українців, твердження про штучність української мови; заперечення права українців на власну ідентичність та державу; дегуманізація українців шляхом використання щодо них негативно забарвлених евфемізмів та обвину-

вачень у симпатіях до нацизму. Метою цих матеріалів є виправдання та раціоналізація геноциду українців у процесі російсько-української війни та знищення української держави.

Медіа, що фінансуються з федерального бюджету, ретранслюють офіційну позицію рф, а отже, розвивають ідеї в. путіна і д. медведева, вони регулярно публікують антиукраїнські матеріали, пов'язані із виправданням та раціоналізацією воєнних злочинів і злочинів проти людяності, містять заклики до «денацифікації» українців і «відновлення історичної справедливості».

Системність цих публікацій, а також функціонування певних наскрізних нарративів у них дає підстави говорити не про окремі прояви, а про послідовну політику рф щодо України та українців, а також на наявність у діях Кремля ознак геноцидальних намірів.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в порівняльно-зіставних студіях, присвячених геноцидній риториці у висловлюваннях російських високопосадовців та ЗМІ щодо інших народів.

Список літератури:

1. У Києві презентували дослідження «Геноцидна риторика російського режиму». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3787274-u-kievi-prezentovali-doslidzenna-genocidna-ritorika-rosijskogo-rezimu.html>. (дата звернення: 13.02.2024).
2. Україна закликала ОБСЄ розслідувати підбурення до геноциду в російських ЗМІ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3767238-ukraina-zaklikala-obse-rozsliduvati-pidburennja-do-genocidu-v-rosijskih-zmi.html>. (дата звернення: 12.02.2024).
3. Геноцидна риторика російського режиму. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/genocide.pdf>. (дата звернення: 12.02.2024).
4. Романюк О. Геноцидна риторика: переосмислення та покарання. URL: <https://twitter.com/imiukraine/status/1729887005449068763>. (дата звернення: 06.02.2024).
5. Багінський А.В., Лініченко В.В. Ознаки геноциду в російсько-українській війні. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2023. Вип. 2(58). С. 29-40. DOI [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.2\(58\).285595](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.2(58).285595).
6. Рудченко А. Російський нарратив про «українських фашистів» у публікаціях українських медіа. Вісник Львівського університету. Серія журналістика. 2020, №47. С. 171-178.
7. Рябчук М. Називаючи речі своїми іменами. Російська пропагандистська риторика як вірогідний доказ геноцидних намірів. DOI: <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2023-2-7>.
8. Snyder T. Russia's genocide handbook [blog]. Apr 8. 2022. URL: <https://snyder.substack.com/p/russias-genocide-handbook>. (дата звернення: 12.02.2024).
9. Конвенція ООН про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. URL: <https://www.un.org/en/genocideprevention/genocide.shtml>. (дата звернення: 12.12.2023).
10. Ре-візія історії. Російська історична пропаганда та Україна. Київ: К.І.С., 2019, 99 с.
11. Об Україне (інтерв'ю ТАСС). URL: <https://web.archive.org/web/20231030102952/http://kremlin.ru/events/president/transcripts/interviews/62835>. (дата звернення: 12.02.2024).
12. Путин В. Об историческом единстве русских и украинцев. URL: <https://web.archive.org/web/20210713090608/http://www.kremlin.ru/events/president/news/66181>. (дата звернення: 11.02.2024).
13. Лащенко О. Десять заяв Путіна про Україну та українців. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/putin-pro-ukrajintsiv-10-zajav/30881618.html> (дата звернення: 24.12.2023).
14. Путін В. «Росіяни та українці – один народ, я ніколи від цього не відмовлюсь». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-putin-ukraina-narody/31734825.html>. (дата звернення: 07.02.2024).
15. Степоруک Н. Путін назвав регіони України "історично" російськими і багато наговорив про війну (відео). URL: <https://www.unian.ua/war/putin-nazval-regiony-ukrainy-istoricheski-rossiyskimi-i-mnogonagovoril-o-voynе-video-12113769.html>. (дата звернення: 12.02.2024).

16. Звернення президента РФ від 21 лютого 2022 року. URL: <https://web.archive.org/web/20231030103248/http://kremlin.ru/events/president/news/67828>. (дата звернення: 22.01.2024).
17. Звернення президента РФ від 24 лютого 2022 року. URL: <https://web.archive.org/web/20231030103418/http://kremlin.ru/events/president/news/67843>. (дата звернення: 02.12.2023).
18. Медведєв Д. Чому не мають сенсу контакти з нинішнім українським керівництвом. URL: <https://www.kommersant.ru/doc/5028300>. (дата звернення: 12.02.2024).
19. Медведєв Д. Телеграм-канал. URL: https://t.me/medvedev_telegram. (дата звернення: 08.02.2024).
20. Ищенко Р. Как наказать Украину. URL: <https://web.archive.org/web/20231030104809/http://ukraina.ru/20171102/1019472124.html>. (дата звернення: 12.02.2024).
21. Кеворкян К. Тихая война. О переформатировании Украины. URL: <https://web.archive.org/web/20231030105008/https://ukraina.ru/20220314/1033509900.html?in=t>. (дата звернення: 14.02.2024).
22. Караваева Е. Полная и окончательная денацификация Украины: Россия вновь поможет Европе. URL: <https://web.archive.org/web/20231030104435/https://ria.ru/20220226/denatsifikatsiya-1775160162.html?in=t>. (дата звернення: 12.01.2024).
23. Никифорова В. Как вылечить украинцев от стокгольмского синдрома. URL: <https://web.archive.org/web/20231030104703/https://ria.ru/20220302/ukraina-1775974455.html?in=t>. (дата звернення: 02.02.2024).
24. Сергейцев Т. Что Россия должна сделать с Украиной. РИА Новости. 3 апреля 2022. URL: <https://ria.ru/20220403/ukraina-1781469605.html>. (дата звернення: 15.02.2024).
25. 10 хвилин ненависті: російські пропагандисти говорять про Україну. URL: <https://t.me/mllegion> (дата звернення: 11.01.2024).

Bondarenko O. O. GENOCIDAL RHETORIC OF RUSSIAN FEDERATION IN THE MODERN INFORMATION SPACE

The article examines the peculiarities of the propaganda of the genocide of Ukrainians in the ruSSian political narrative based on the materials of the speeches of high-ranking officials, as well as publications in mass media financed from the federal budget.

Analysis of the statements of the President of the ruSSian Federation and other high-ranking officials gave grounds for the conclusion that they contain genocidal rhetoric, which is primarily represented by ideas about the non-recognition of the national identity of Ukrainians, the declaration of Ukrainian lands as original ruSSian territory, and claims about the artificiality of the Ukrainian language; denial of the right of Ukrainians to their own identity and state due to the distortion of historical facts, their interpretation in line with imperial ideology; dehumanization of Ukrainians through the use of negatively colored euphemisms and accusations of sympathy for the ideology of Nazism. The purpose of these materials is to justify and rationalize the genocide of Ukrainians in the process of the ruSSian-Ukrainian war and the destruction of the Ukrainian state.

The media, financed from the federal budget, relay the official position of the ruSSian Federation, and therefore develop the ideas of v. putin and d. medvedev, they regularly publish anti-Ukrainian materials related to the justification and rationalization of war crimes and crimes against humanity, contain calls to "denazification" of Ukrainians and "restoration of historical justice". The analyzed materials proposed a system of measures for the "denazification" of the Ukrainian people, which are related to ideological pressure, the establishment of censorship, the destruction of the political elite, etc.

The systematicity of these publications, as well as the functioning of certain cross-cutting ideas in them, gives grounds to speak not about individual manifestations, but about the consistent policy of the ruSSian Federation towards Ukraine and Ukrainians, as well as about the presence of signs of genocidal intentions in the speeches and publications of officials and the media. It has been proven that the propaganda of genocide in the ruSSian political narrative has a suggestive character, and accordingly, forms a certain attitude in the ruSSian society towards the Ukrainian people, encourages physical massacre against them, and justifies the crimes committed by the ruSSian soldiers against the Ukrainian military and civilian population.

Key words: Ukrainian people, genocide, rhetoric, statements, publications, narrative.